

TWÓRCZE WARSZTATY Z MITOLOGIĄ. PAŁAC KIRKE

na podstawie publikacji Wydawnictwa BUKA:

Nathaniel Hawthorne

OPOWIEŚCI Z ZACZAROWANEGO LASU. PAŁAC KIRKE

seria MITY GRECKIE

OPOWIEŚCI Z ZACZAROWANEGO LASU. PAŁAC KIRKE

przekład Krystyna Tarnowska i Andrzej Konarek / czyta Krzysztof Tyniec / ilustracje Józef Wilkoń / muzyka Maciej Rychły, Mateusz Rychły / projekt graficzny Grażka Lange

Wydawnictwo BUKA od lat wydaje książki mówione. Literackie arcydzieła czytają najlepsi aktorzy, do tego oprawa graficzna i oryginalna muzyka, wysublimowana, sugestywna, piękna. W ramach *Opowieści z zaczarowanego lasu* Hawthorne'a BUKA wydała już m.in. historie Minotaura, złotych jabłek z hesperyjskiego sadu, Meduzy, Chimery... Najnowsza książka mówiona to *Pałac Kirke* – urocza gawęda o uratowanych przez Ulissesa żeglarzach, zamienionych w zwierzęta przez złą czarownicę. Czyta Krzysztof Tyniec. Na okładce grafiki Józefa Wilkońa. W tle słów i w antraktach ciszy wybrzmiewają magiczne frazy duetu Macieja i Mateusza Rychłych, intrygujące niedzisiejszą barwą. Słowo, muzyka i cisza współtworzą niepowtarzalną przestrzeń dźwiękową, rzeźbioną przez głos i inspirowane muzyczną kulturą dalekiej przeszłości brzmienie instrumentów, o których współczesność całkiem zapomniała. Ożywiony w ten sposób mit o Ulissesie i Kirke porywa w epicentrum przygody, skrojonej na miarę potrzeb i oczekiwań dzisiejszego młodego odbiorcy. Kto nie zna mitologii, nawet nie wie, o czym tak naprawdę pisał Tolkien, co malowali Rembrandt i Malczewski, co wspólnego z osobowością ma pradawna Psyche i dlaczego niektóre kobiety określają siebie po starogrecku: Amazonki. Zaczarowana opowieść, czarująca muzyka, oczarowany słuchacz. **ARCYDZIEŁO!** / prof. Grzegorz Leszczyński

wiek uczestników warsztatu: 7-9, 10-13

czas trwania warsztatu: 60-90 minut

scenariusz warsztatów: Barbara Górecka / Dom Bajek, Ewa Olejnik / Wydawnictwo Buka

Temat wiodący UMIARKOWANIE

- mitologia grecka jest nie tylko zbiorem fascynujących barwnych opowieści. To niewyczerpane źródło wiedzy o świecie starożytnych, ich potrzebie zdobywania wiedzy, nazywania zjawisk, definiowania otaczającej rzeczywistości, tłumaczenia tego, co czasami bywa niewytłumaczalne, formułowania prawd wiary i życia
- spotkanie z mitologią jest zarówno symboliczną podróżą w przeszłość, jak i okazją do spojrzenia na czasy nam współczesne – poprzez obecność uniwersalnych wątków oraz przez porównanie z innymi fragmentami literatury można szybko odkryć, jak aktualne, zrozumiałe i obecne nadal są treści zawarte w mitach
- temat **UMIARKOWANIA** należy właśnie do takiego wątku – umiejętność powstrzymania czy regulowania popędów (w kontekście opowieści o Pałacu Kirke pojawia się temat umiarkowania w jedzeniu, mimo dojmującego odczucia głodu) dobitnie świadczy o obecności czynnika ludzkiego, jest między innymi tym, co w perspektywie kulturowej odróżnia człowieka od zwierzęcia

Cele warsztatu / lekcji bibliotecznej

- a) poszerzenie znajomości mitologii greckiej, a w szerszym kontekście źródeł kultury europejskiej
- b) podniesienie poziomu kompetencji artystyczno-kulturowych poprzez rozwijanie zdolności rozumienia i interpretacji tekstów z kanonu literackiego

Uczeń:

- zna treść mitycznej opowieści o Pałacu Kirke
- rozumie role mitów: poznawczą, światopoglądową, religijną (starsi uczniowie)
- rozumie ciągłość występowania wątków literackich, wskazuje obecność motywów mitologicznych we współczesności (starsi uczniowie)
- potrafi wyciągać wnioski dotyczące wiedzy i kultury starożytnych w oparciu o zaprezentowany mit
- potrafi prowadzić dłuższą wypowiedź na dany temat
- potrafi dzielić się swoimi opiniami na forum klasy
- potrafi połączyć treść mitu z innym wątkiem literackim wykazując relacje między kontekstami odległych epok (starsi uczniowie)
- rozwija wyobraźnię, ciekawość poznawczą, kreatywność i twórczą postawę
- rozwija umiejętności interpretacji słuchowej i manualnej
- potrafi zinterpretować treść omawianego mitu w formie plastycznej
- potrafi pracować w grupie, integruje się społecznie, pogłębia więzi

Metody i forma pracy

- elementy metody podającej (wiedza przekazywana ustnie przez osobę prowadzącą warsztaty – pogadanka, elementy wykładu z prezentacją)
- elementy metody problemowej (dyskusja i wspólne omawianie wątku wiodącego)
- metoda ćwiczeń praktycznych, praca zbiorowa (praca plastyczna realizowana w podgrupach)

Środki dydaktyczne

publikacja Wydawnictwa BUKA: **Opowieści z zaczarowanego lasu. Pałac Kirke**

dostępne formaty:

- książka z płytą CD audio: [Opowieści z zaczarowanego lasu. Pałac Kirke CD](#)
- plik mp3 do pobrania online: [Opowieści z zaczarowanego lasu. Pałac Kirke mp3](#)
- ebook (epub, mobi): [Opowieści z zaczarowanego lasu. Pałac Kirke ebook](#)

Fragmenty audio konieczne do odsłuchania z uczestnikami warsztatu. Można je odsłuchać z płyty CD bądź z pliku mp3. Na wypadek niemożności odsłuchu można przeczytać wskazane fragmenty z książki jednak warto zaznaczyć, że właściwym punktem wyjścia jest odsłuchanie fragmentu audiobooka ze względu na profesjonalną interpretację lektorką Macieja Tyńca, jak i towarzyszący tekstowi podkład muzyczny Macieja i Mateusza Rychtých inspirowany tradycyjnym greckim instrumentarium:

1. PAŁAC KIRKE_1_POCZĄTEK (nagranie: 01:29-08:59, tekst od słów: *Niektórzy z was słyszeli zapewne o mądrym królu Ulissiesie i o jego wyprawie pod Troję [...] - [...] Z komina ulatywała wijąca się wstęga dymu, co dla Ulissesa było najmilszym szczegółem w tym krajobrazie, bo gęstość dymu nasuwała słuszne przypuszczenie, że w kuchni pali się rażny ogień i że w porze obiadowej będzie podany obfity posiłek dla mieszkańców pałacu i gości, którzy mogliby zjawić się u stołu.*)
2. PAŁAC KIRKE_2_GŁÓD (nagranie: 22:24-27:33, tekst od słów: *Zaledwie wdrapali się na wierzchołek skały dostrzegli wysokie marmurowe wieże pałacu śnieżnobiałe, wyłaniające się z pięknego zielonego cienia drzew [...] - [...] Ten ptak, oznajmił Eurylochos, wie znacznie więcej niż my wiemy o tym, co nas czeka w pałacu. Zatem chodźmy! - zawołali jego towarzysze – a wkrótce będziemy wiedzieli nie mniej od niego.*)
3. PAŁAC KIRKE_3_UCZTA PRZEMIANA (nagranie: 54:54-58:39, tekst od słów: *Nie dam rady zjeść tego ostatniego kawałka tłuszczu – powiedział jeden. [...] - [...] Usiłowali jęczeć i błagać o litość, ale zamiast tego wydawali najokropniejsze kwiki i chrzkania, jakie dobywały się kiedykolwiek ze świńskich gardzieli.*)

Przebieg warsztatu

a) faza przygotowawcza

Powitanie uczestników oraz zaprezentowanie tematu warsztatu – *Twórcze spotkanie z mitologią. Pałac Kirke*

b) faza realizacyjna

1. wprowadzenie wiadomości ogólnych na temat historii i kultury starożytnej Grecji. Osoba prowadząca przedstawia grupie i omawia mapę historyczną regionu, rysuje przed uczniami kontekst historyczno-geograficzny – warto przygotować w tym celu prezentację z danymi i ilustrującymi je grafikami czy fotografiami (zabytki starożytności, architektura, rzeźba etc.) dodatkowym atutem będzie wykorzystanie źródeł w postaci książek / albumów / atlasów starożytności z zasobów bibliotecznych. Poziom oraz zakres wiedzy zależy od wieku grupy

2. rozmowa o roli mitów w życiu starożytnych (poznawcza, światopoglądowa, religijna), w grupach starszych uczniów o mitologii jako źródle wiedzy na temat dokonań starożytnych – w tej części warsztatu warto oddać uczniom głos, wielu z nich zna mitologię i docenia jej walory nie tylko literackie. Szczególnie wartościowym będzie wspólne poszukiwanie przykładów obecności mitów w konkretnych kontekstach - funkcja poznawcza obecna w mitach pozwalała ludziom nazwać oraz zrozumieć m.in. zjawiska przyrodnicze, funkcja światopoglądowa mitów była podstawą dla wierzeń religijnych, funkcja sakralna służyła do usankcjonowania obrządku religijnego czy właściwego oddawania czci bogom

3. wprowadzenie tematu wiodącego: **UMIARKOWANIE (na początku tylko definicja)**

Słownik Języka Polskiego PWN – definicja:

umiarkowany

1. «umiejący zachować umiar»
2. «taki, którego wielkość, siła lub natężenie nie są ani zbyt duże, ani zbyt małe»

umiarkowanie

1. «brak przesady, powściągliwość w czymś»

4. odsłuchanie wybranych fragmentów opowiadania wraz z omówieniem po każdym fragmencie

a) PAŁAC KIRKE_1_POCZĄTEK - przykładowe pytania:

- o kim jest ta opowieść?
- z kim płynie Ulisses? Jakie cechy charakteryzują jego towarzyszy? Jaki jest on sam?
- gdzie dotarł statek Ulissesa? Jak wyglądała wyspa? Co się na niej znajdowało?

b) PAŁAC KIRKE_2_GŁÓD - przykładowe pytania:

- co czuli żeglarze Ulissesa? Dlaczego mieli wyostrome zmysły? Czego szczególnie pragnęli?
- czy coś zwiastowało niebezpieczeństwo?
- jaką decyzję podjęli żeglarze?

c) PAŁAC KIRKE_3_UCZTA PRZEMIANA - przykładowe pytania:

- jak zachowywali się żeglarze?
- kim była Kirke? Co uczyniła? Co stało się z uczującymi żeglarzami?

5. Szczegółowe omówienie wątku **UMIARKOWANIA** – dlaczego Kirke ukarała uczujących? W czym okazali się niegodni bycia jej gośćmi? W tej części dyskusji i omawiania usłyszanego tekstu warto poszerzyć wątek o różne kwestie, które mogą wiązać się z pojęciem UMIARKOWANIA – poczynając od tematu jedzenia, które można połączyć np. z jednym z siedmiu grzechów głównych w chrześcijaństwie: łakomstwo, obżarstwo czy też nieumiarkowanie w jedzeniu i piciu (jako podkreślenie uniwersalności motywu). Czy można rozszerzyć je na inne obszary życia? W tej części warsztatu można podzielić klasę na podgrupy i zaproponować burzę mózgów (w przypadku potrzeby można podrzucić tematy do dyskusji – umiar w jedzeniu, umiar w relacjach międzyludzkich, umiar w rozporządzaniu czasem – czas na naukę, czas na gry i inne przyjemności etc.). Jakie konsekwencje niesie NIEUMIARKOWANIE? Jak możemy sobie z tym radzić? Czy przekaz zawarty w mitologii może być dla nas przestrogą również dziś?

6. Z grupami starszych uczniów warto rozszerzyć wątek o porównanie motywu obżarstwa kompanów Ulissea z motywem łakomstwa w książce „Charlie i fabryka czekolady” Roalda Dahla (załącznik nr 1), by wskazać uniwersalność motywów mitologicznych i ich obecności we współczesności jako obrazu ciągłości tradycji. W tej części spotkania warto zapytać uczniów o inne obrazy tego motywu np. w literaturze, poezji, kinie, grach czy innych tekstach kultury

7. Grupowa praca plastyczna (grupy kilkusobowe) – trójwymiarowa wyspa z pałacem Kirke. Uczniowie otrzymują materiały plastyczne, podzieleni na kilkusobowe grupy wykonują zadanie. Samodzielnie wyznaczają role (osoby, które kreują wyspę, jej roślinność, pałac Kirke, pozostałe elementy), które następnie realizują w zespołach

Inna opcja: indywidualna praca plastyczna – Pałac Kirke. Uczniowie otrzymują materiały plastyczne i samodzielnie wykonują zadanie.

8. Podsumowanie spotkania, zaprezentowanie wykonanych prac, podziękowanie

PRACA PLASTYCZNA grupowa – Pałac Kirke na wyspie

Klasa dzieli się na kilkusobowe grupy. Każda z grup dostaje do dyspozycji styropianowy podkład (gotowy można kupić w sklepach budowlanych, wykorzystać można ewentualnie inną powierzchnię z opcją wkluwania – np. fragment styropianowej osłony z przesyłki, gąbkę do układania bukietów kwiatowych, odpowiednio przycięty do wysokości 3-5 cm karton) oraz różnorodne materiały plastyczne (do realizacji tej pracy przydadzą się doskonale różne materiały z tzw. odpadków – resztki włóczek, wstążek, opakowania po kosmetykach, niewielkie papierowe pudełeczka, rolki po papierze toaletowym).

Zadaniem uczestników jest pomalowanie podkładu (wyspa wraz z okalającą ją wodą) oraz udekorowanie jej trójwymiarowymi elementami nawiązującymi do treści mitu (pałac Kirke – forma architektoniczna z rolek po papierze toaletowym i pudełek, roślinność – wycięte z papieru elementy przyklejone na patyczki do szaszłyków i wklute w podkład)

Materiały do pracy plastycznej Pałac Kirke na wyspie:

- styropianowe podkłady

- farby (zielona/brązowa/błękitna/biała)/pędzle różnej grubości – do pomalowania podkładów (można to zrobić wcześniej)

<https://bonito.pl/produkt/farba-szkolna-zielona-500ml>

<https://bonito.pl/produkt/farba-szkolna-ciemnozielona-500ml>

<https://bonito.pl/produkt/farba-plakatowa-brązowa-500ml>

<https://bonito.pl/produkt/farba-szkolna-niebieska-500ml>

<https://bonito.pl/produkt/farba-szkolna-biała-500ml>

- włóczki w kolorach naturalnych (zielenie, brązy, błękity, granat)

- papier techniczny A4 biały (ważne – gramatura 240 lub 250 g)

<https://bonito.pl/produkt/blok-techniczny-a410k-biały-premium-2>

- papier kolorowy

<https://bonito.pl/produkt/papier-kolorowy-a450k>

- nożyczki
- kleje w sztyfcie
<https://bonito.pl/produkt/klej-biuroowy-w-sztyfcie-kamaben-magic-20-g>
- klej introligatorski
<https://bonito.pl/produkt/klej-introligatorski-cr-uni-mag-05-kg>
- patyczki do szaszłyków
<https://bonito.pl/produkt/patyczki-do-szaszlykow-20cm-50szt>
- elementy architektoniczne (pudełka, kartoniki), tektura falista/samoprzylepna (pałac Kirke)
<https://bonito.pl/produkt/tektura-falista-a3-eko-5szt>
<https://bonito.pl/produkt/tektura-samoprzylepna-metalic-10-kolorow>
- bibuła, krepina w kolorach naturalnych (zielenie, brązy, błękity, granat)
<https://bonito.pl/produkt/bibuly-marszczone-ciemnoniebieskie>
<https://bonito.pl/produkt/bibula-marszczona-blekitna>
<https://bonito.pl/produkt/bibula-krepina-117-zielona>
<https://bonito.pl/produkt/bibula-krepina-rolka-50x200-niebieski>
- cekiny

<https://bonito.pl/produkt/cekiny-metaliczne-6mm-20g>

PRACA PLASTYCZNA indywidualna – Pałac Kirke:

Każdy z uczestników otrzymuje sztywną kartkę formatu A4, którą następnie dekoruje różnymi odcieniami zielonych papierów – najlepiej, by tło wyklejone zostało wydzieranymi kawałkami, które nadadzą całości ciekawą strukturę. Następnie uczniowie kreują architektoniczną formę pałacu za pomocą gładkich białych słomek papierowych, które w odpowiednim ułożeniu mogą być obrazem portyku z kolumnadą i tympanonem. Pracę można jeszcze bardziej uprościć wykorzystując gładkie czarne tło, białe słomki oraz białe kredki (pastele olejne).

Materiały do pracy plastycznej Pałac Kirke:

- blok techniczny A4, biały

<https://bonito.pl/produkt/blok-techniczny-a4-bialy-mix-wzorow-3>

- papier kolorowy – odcienie zieleni

<https://bonito.pl/produkt/papier-ksero-a4100k-zielony>

<https://bonito.pl/produkt/zestaw-papierow-a4-green-tones-220g-20-ark>

<https://bonito.pl/produkt/blok-a4-20-kartek-deco-green-170-g-2>

- klej introligatorski

<https://bonito.pl/produkt/klej-introligatorski-cr-uni-mag-05-kg>

- kleje w sztyfcie

<https://bonito.pl/produkt/klej-biuroowy-w-sztyfcie-kamaben-magic-20-g>

- papierowe słomki białe, gładkie

- kredki pastelowe olejne, białe

Wersja czarno-biała:

- blok techniczny A4, czarny

<https://bonito.pl/produkt/blok-techniczny-a410k-czarny-160g-creatini-a10>

- klej introligatorski

<https://bonito.pl/produkt/klej-introligatorski-cr-uni-mag-05-kg>

- papierowe słomki białe, gładkie

Załącznik nr 1 – fragment książki „Charlie i fabryka czekolady” Roalda Dahla:

Rozdział: Pierwszych dwoje znalazców

Znalazcą był chłopiec, który nazywał się Augustus Gloop, a w wieczornej gazecie, którą przyniósł pan Bucket, na pierwszej stronie widniało jego wielkie zdjęcie. Widać na nim było dziewięcioletka tak niemożliwie grubego, jakby ktoś nadmuchał go jakąś ogromną pompą. Olbrzymie fałdy tłuszczu otaczały każdą część jego ciała, a twarz miał jak potężna kula ciasta, w której tkwiły dwie łakomie typiące na świat rodzyнки.

Rozdział: Umpa-Lumpasi oraz Augustus Gloop wessany do rury

-Augustus! - zawołała nagle pani Gloop. - Augustus, słonko. Myślę sobie, że lepiej tego nie robić.

Augustus Gloop, jak nietrudno zgadnąć, po cichutku zakradł się nad brzeg rzeki, ręką czerpał płynną czekoladę i w najlepsze łądował ją sobie do ust.

Kiedy pan Wonka obrócił się i zobaczył, co robi Augustus, wykrzyknął:

- O, nie! Błagam, nie rób tego! Mojej czekolady nie mogą dotykać ludzkie ręce!

-Augustus! - zawołała pani Gloop. - Nie słyszałeś, co pan powiedział? Natychmiast odsuń się od tej rzeki!

- To jest pszee-pyszne – stwierdził Augustus, nie zwracając najmniejszej uwagi ani na matkę, ani na pana Wonkę. - O raju, muszę mieć cebrzyk, żeby się porządnie napić!

-Augustus! - krzyknął pan Wonka, podskakując i gwałtownie wymachując laseczką. - Natychmiast przestań! Zanieczyszczasz mi czekoladę!

-Augustus! - wołała pani Gloop.

-Augustus! - wołał pan Gloop.

Ale Augustus był kompletnie głuchy na wszystko poza wezwaniami swego olbrzymiego żołądka. Położył się teraz na trawie, głowę wysunął nad rzekę i chleptał czekoladę jak pies. (...) Nagle bowiem rozległ się wrzask, a zaraz potem plusk i Augustus Gloop wpadł do rzeki, a w sekundę później znikł w jej brązowych odmętach.

- Ratujcie go! - wrzasnęła pani Gloop. (...) nieszczęsnego chłopca wciągało coraz to bliżej jednej z wielkich rur zwisających nad rzeką. Aż nagle potężne ciśnienie schwyciło go i wciągnęło pod powierzchnię rzeki ku wlotowi rury.

Tłumek na brzegu z zapartym tchem czekał, gdzie się wyłoni.

- O, tam jedzie! - zawołał ktoś, wskazując na górę.

I rzeczywiście, ponieważ rura była szklana, widać było doskonale, jak Augustus Gloop mknie w górę głową naprzód z prędkością torpedy. (...) Patrząc z dołu, wszyscy widzieli, jak strugi czekolady ze świstem przelatują koło chłopca, a za nim tworzy się coraz potężniejszy zator twardej masy napierającej na nieoczekiwaną przeszkodę. Ciśnienie było niesamowite. Któryś element musiał ustąpić. I ustąpił, a elementem tym był Augustus. Ziiiiuuuu! Chłopak wystrzelił w górę jak kula z lufy karabinu.